

De Oostvaardersplassen, de grote grazers en de ICMO2 afspraken

Beantwoording vragen van de Adviescommissie Beheer Oostvaardersplassen

Vraag 1: Hoe wordt de uitvoering van de ICMO-adviezen en het beheer van de grote grazers door Staatsbosbeheer de afgelopen jaren en op dit moment beoordeeld/gewaardeerd?

Motivatie

1991, Het begin.

In de nieuwsbrief No. 1 van Rijksdienst IJsselmeer Polders (RIJP) uit April 1991* wordt gesproken over het plan voor het uitzetten van 40 edelherten in het internationaal bekende Natuurgebied de Oostvaardersplassen (OVP). De grote verscheidenheid aan moeras- en watervogels zoals de wintertaling en vele andere eenden soorten, de grauwe gans, bruine kiekendief, slechtvalk, havik maakten dit gebied toen al uniek. Samen met de runderen en paarden moesten de herten zorgen voor de ontwikkeling en instandhouding van een **halfopen landschap**. De toenmalige Beheeradviescommissie denkt aan minstens 250 herten maar, zo staat vermeld: **mochten de grenzen van de draagkracht van het gebied worden overschreden dan zullen de aantallen runderen, paarden en edelherten in onderlinge samenhang worden beperkt.** (Het zijn nu 3950 herten!)

In 1992 en 1993 worden 55 edelherten herten uit het quarantaine raster in de OVP losgelaten. Deze dieren waren afkomstig uit een vijftal hertenfokkerijen in Nederland, Schotland en Tsjechië.

In 1992 geeft minister May-Weggen symbolisch de aangekomen herten in de Oostvaardersplassen de vrijheid. (foto: DAC van den Hoorn, VhE)

Vereniging het Edelhert, sinds 1946 vertegenwoordiger van de edelherten in Nederland was hierbij aanwezig en steunde deze actie omdat het in eerste instantie ging om, een min of meer, nieuwe vrij-levende populatie edelherten van minimaal 150 dieren die, naar draagkrachtmodel beheerd zou gaan worden.

1996

In 1996 wordt het OVP-gebied overgedragen van de RIJP naar Staatsbosbeheer (SBB). Tevens werd een beleidswisseling doorgevoerd; SBB ging, zonder enig overleg over van het toegezegde "beheer naar draagkracht" naar het z.g. "Hands-off beheer". Hierdoor bleven de aantallen grote grazers groeien, waarbij door gebrek aan voedsel en beschutting in de afgerasterde OVP, er ieder jaar weer een steeds grotere wintersterfte ontstond, zonder verder beheer.

2004

Op 25 oktober 2004 schrijft Prof. Dr. C. Wensing als hoofd Wetenschappelijke Adviescommissie Oostvaardersplassen in een brief* aan de directie van SBB het volgende:

Werk aan een complete habitat. Door de eenzijdige zomerhabitat ontbreken in de winter voor de hoefdieren mogelijkheden om gebruik te maken van andere voedselbronnen. Wellicht is bijvoorbeeld het kopergebrek, en de daardoor veroorzaakte ataxie bij edelherten, te voorkomen door een bredere voedselkeuze. Mogelijk is de openstelling van de Hollandse Hout al voldoende remedie.

Dit bericht geeft aan dat er in 2004 al problemen bekend waren bij de destijds aanwezige stand van 665 runderen, 880 paarden en 1550 edelherten. Ook werd toen het advies gegeven om het gebied uit te breiden voor een bredere voedselkeuze en meer beschutting. Dit advies werd niet opgevolgd!

2006, ICMO-I*

In 2005 leidde de grote sterfte door honger en gebrek tot grote maatschappelijke commotie hetgeen weer tot Kamervragen resulteerde en de oprichting van de eerste wetenschappelijke commissie; *the International Committee on the Management of large herbivores in the Oostvaardersplassen (ICMO)*

In juni 2006 rapporteerde deze commissie aan de minister met o.a. de volgende adviezen:

1. Beter grote grazersmanagement, waaronder registratie v/d conditie, geboorte en gedode dieren.
2. Betere communicatie naar het publiek.
3. Opstellen van een managementplan, incl. Vogelpopulaties.
4. Meer beschutting, o.a. door de openstelling van het Hollandse Hout en het Horsterwold.
5. Reactief beheer, het doden van lijdende dieren.

2010, ICMO2*

In 2010 werd het een herhaling van zetten, net als in 2006. Wederom werd naar aanleiding van waarnemingen door het publiek van verhongerende en noodlijdende dieren vragen gesteld in de Tweede Kamer over het management van SBB in de OVP. Een nieuwe wetenschappelijke commissie werd benoemd (ICMO2).

Deze ICMO2 commissie concludeerde dat:

Een aantal van de aanbevelingen van ICMO1, speciaal het verschaffen van aanvullende beschutting voor de dieren door openstelling van de Hollandse Hout en het Horsterwold zijn genegeerd of niet voldoende zijn uitgevoerd.

Tevens stelt deze ICMO2 commissie vast dat:

Het totaal aantal grote grazers vanaf 2000 de draagkracht van het gebied heeft benaderd, het aantal runderen terugloopt en de jaarlijkse sterfte is toegenomen. ***Als het huidige beheerregime wordt voortgezet, is het waarschijnlijk dat deze trends sterker naar voren zullen komen.***

Daarom geeft het ICMO2 rapport in 2010 de aanbeveling om aandacht te schenken aan:

- a. De effecten van het waterbeheerregime.
- b. De invloed van de aantallen grote grazers op de ***biodiversiteit*** in de OVP.
- c. In het bijzonder op de mate waarin het beheer uitvoering geeft aan het halen van ***Natura2000 doelstellingen***, omdat verschillende vogelpopulaties aan het teruglopen zijn.

Om het toekomstig beheer te verbeteren heeft de ICMO2 commissie een *integraal* pakket van aanbevelingen ontwikkeld voor:

- a. De korte termijn (winter 2010-2011).
- b. De middellange termijn (tot het openstellen van het Oostvaarderswold).
- c. De lange termijn (na de openstelling van het Oostvaarderswold).

Nu, na 7 jaar wat is hiervan het resultaat?

VhE constateert:

1. Dat het allerbelangrijkste punt, de voorgestelde uitbreiding van de OVP met het Oostvaarderswold, de Oostvaarderswissel, het Horsterwold en de Hollandse Hout (**samen 6784 ha**) **niet zijn uitgevoerd**.
2. Dat door overbegrazing van het 2400 ha deel van de OVP de biodiversiteit sterk is afgenomen (foto 5)
3. Dat de begroeiing in het gebied is vertrapt en voor een groot deel is verdwenen (foto 1 en foto 2)
4. Dat overgebleven bomen in de bosgebieden grotendeels onherstelbaar beschadigd zijn. (foto 4)
5. Dat de vogels, behorende tot de Natura2000 doelsoorten, voor een groot deel zijn verdwenen
6. Dat de oorspronkelijke bewoners zoals het ree en het haas ook verdwenen zijn.
7. Dat er door voedselgebrek *gemiddeld* per jaar meer dan 1100 dieren moeten worden gedood, het grootste deel edelherten waarvan velen met ataxie. (Fig.1 en Fig.2)
8. Dat ondanks het vroeg-reactief-afschot iedere winter nog eens vele tientallen grazers te laat worden gevonden en sterven v/d honger, in de winter van 2015/2016 waren dit 160 dieren! (Fig. 2)

Het antwoord op vraag 1 aan de Adviescommissie beheer Oostvaardersplassen is:

Zeven jaar na het ICMO2 advies concludeert VhE dat de adviezen uit het ICMO2 rapport voor uitbreiding buiten het OVP gebied voor voedsel en extra beschutting voor het welzijn van de grote grazers, in het bijzonder de edelherten weer niet zijn uitgevoerd. Ook heeft hierdoor het vroeg-reactief beheer buitensporige en oncontroleerbare proporties aangenomen. De biodiversiteit is verder afgenomen en hierdoor worden ook de Natura 2000 doelen niet gehaald. Het integraal pakket aan afspraken van de ICMO2 commissie zijn op de belangrijkste punten niet of maar gedeeltelijk uitgevoerd. Het is onbegrijpelijk dat het verantwoordelijke Ministerie, de Provincie Flevoland en SBB nog steeds ICMO2 als 'bepalend' beschouwen.

Vraag 2: Wat zijn de mogelijkheden, kansen en beperkingen voor ontwikkeling in het beheer grote grazers?

Motivatie

- Bij de huidige populatiegrootte van 5230 dieren is het winterafschot gemiddeld over de laatste 7 jaar 1100 dieren per vijf wintermaanden. 7 dagen in de week zijn meerdere afschotploegen in de weer om over *het hele gebied* in deze 5 maanden verhongerende dieren af te schieten. Dit zijn gemiddeld 7 tot 8 dieren per dag, hoofdzakelijk edelherten. Alleen al uit veiligheidsoverwegingen is opstelling van de OVP in deze wintermaanden niet verstandig. Ook blijven de dode herten in het gebied liggen waardoor wandelaars onaangenaam worden verrast met dode kadavers bij hun wandeling als het gebied wordt opengesteld.
- SBB geeft in de Monitoring 2015-2016* aan dat het huidige begrazingsgedeelte van 2400 ha in de toekomst alleen maar kleiner wordt en minder voedsel zal opbrengen. Dit komt door:
 - d. de verhoging van het waterpeil in het grazige deel;
 - e. de sterke uitbreiding door overbegrazing van het giftige jakobskruid;
 - f. de stijgende hoeveelheid bezoekende ganzen;
 - g. de werkzaamheden voor de Natura 2000 aanpassingen, met o.a. aanleg van poelen.

Deze mededeling van SBB geeft aan dat de hoeveelheid wintervoedsel en beschutting van de OVP voor de grote grazers verder wordt verkleind en dat we nu al kunnen weten dat de wintersterfte alleen nog maar groter gaat worden! Bij een echt ouderwetse strenge winter wordt dit een catastrofe. Naast de reeds eerder geconstateerde misstanden bij de herten, zoals ataxie door kopergebrek en de scheefgroei bij herten tussen de aantallen mannelijke en vrouwelijke dieren, kan geconstateerd worden dat het absolute aantal dieren dat sterft in de winter door honger en gebrek ieder jaar groter zal worden. Deze wetenschap is naar onze mening niet alleen vanuit beheer verantwoordelijkheid maar ook vanuit dierenwelzijn onacceptabel.

- In het beheerplan Oostvaardersveld (OVV) 2015-2020* staat dat dit gebied, aangrenzend aan de OVP maar gescheiden door een spoorlijn, het zogenaamde 'etalage-gebied' is voor de OVP. De verbinding tussen beide gebieden wordt gevormd door een voetgangerstunnel dat nu tevens de ecologische doorgang moet zijn voor de herten naar het OVV en de Hollandse Hout. Deze tunnel van 3 meter breed x 2.40 meter hoog en 35 meter lang voldoet bij lange na niet aan de richtlijnen van Rijkswaterstaat voor dit soort ontsnipperende maatregelen en is daarmee totaal ongeschikt gebleken voor de uitwisseling van herten tussen deze gebieden. Dit is ook te lezen in de Tunnel- en Ecoductenleidraad van RWS en Prorail. Dit wordt echter totaal genegeerd door SBB en Provincie Flevoland door een begrazingsplan op te stellen door edelherten in het OVV, met daarbij de toezegging van de Provincie voor een ontheffing zal zorgen om edelherten terug te drijven door deze tunnel bij een overbegrazing! Alleen het idee al is wettelijk een totaal foute en strafbare actie. Tot nu toe heeft een enkel hert de doorgang belopen maar deze verbinding kan niet gezien worden als een serieuze, **wettelijke ecologische verbinding tussen gebieden**. Hierdoor zijn de herten in het OVV o.i. te beschouwen als 'gehouden dieren', met alle beheerconsequenties vandien (o.a. zorgplicht).
- 'De natuur zo veel mogelijk zijn gang laten gaan' heeft geleid tot een onaantrekkelijk gebied voor de toerist, een onaantrekkelijk gebied voor de grote grazers en het niet behalen van de Natura2000 doelstellingen (zie Natura 2000 beheerplan*). De voorstellen van menselijk ingrijpen volgens het Natura 2000 beheerplan zullen/kunnen niet werken zolang er niet wordt besloten tot een aanpassing van het aantal grote grazers. Zo zal b.v. de vernatting van het grazige deel leiden tot:
 1. verdere vertrapping van het grazige deel, meer dan 2 grote grazers per ha
 2. een verdere aantasting van de biodiversiteit;
 3. het uitzetten van konijnen en Noordse woelmuizen zal alleen de grootte populatie vossen ten goede komen;

- er worden eilanden aangelegd om de grote grazers te weren, maar men heeft over het hoofd gezien dat edelherten graag en goed kunnen zwemmen!

De mogelijkheden

In 2010 heeft VhE de ICMO2 commissie een rapport aangeboden:

De Oostvaardersplassen: een alternatief voorstel voor het (begrazings)beheer van dit unieke natuurgebied.*

De inhoud is nog altijd zeer actueel en zondermeer vanaf nu toepasbaar. (Rapport is bijgesloten)

Het hoofdstuk 4.3 geeft op hoofdlijnen aan welke mogelijkheden er zijn voor beheer van grote vrij levende hoefdieren in begrensde (kleine) leefgebieden, zoals de OVP, een drietal beheersscenario's denkbaar:

- niets doen;
- verwijderen van 1 of meerdere soorten grote grazers;
- regulatie van de populatie door middel van beheer/actief ingrijpen op basis van streefstanden.

Mogelijkheden genoeg om een goede oplossing te vinden en het advies van de VhE op te volgen, dit om een mooi en toegankelijk OVP gebied te laten ontstaan.

Wij adviseren u punt 3 van het voorgaande van herte aan met de methode "lerend beheren", het is de moeite waard!

Vraag 3. Wat is het ideaalbeeld voor het welzijn van de grote grazers in en rond OVP?

antwoord

Dat er in de zomer en winter zoveel natuurlijk voedsel aanwezig is dat een bepaalde populatie grote grazers daarvan kan leven en de lente kan halen in een redelijke conditie. (Het draagkrachtmodel)

Motivatie

- Gebiedsuitbreiding is natuurlijk een optie maar ook dan komt er een moment dat dit gebied vol raakt. Ook de opmerking om de verbinding naar de Veluwe weer bespreekbaar te maken (Groen Links en PvdD) is geen optie, de Veluwe en Provincie Gelderland hebben zelf moeite genoeg om de populatie herten in de hand te houden.
- Wij denken om te beginnen aan ongeveer 750 dieren (zie blz. 17 Rapport Alternatief voorstel VhE). Door het Lerend Beheren toe te passen kan dit hoger of lager worden afhankelijk van voedselaanbod en conditie van de dieren. De aanwas per jaar zal d.m.v. beheer activiteiten weg genomen moeten worden. Hierdoor zijn fauna en flora in een zeker evenwicht wat ten goed komt een de toeristische kwaliteiten van het gebied. Er zijn politieke partijen (PvdA, Groen Links en PvdD) die aangeven geen gezonde dieren te willen laten afschieten. Zij zijn echter wel voor het huidige vroeg-reactief-beheer. Dit houdt in dat 5230 gezonde dieren op 1 december 2017 de winter ingaan om aan een vooraf vaststaande hongersnood te worden blootgesteld. De afvallers worden doodgeschoten. De overige dieren die het net wel redden hebben in mei en juni een forse voedselconcurrentie van de ganzen waardoor er ongetwijfeld veel extra lang dierenleed is met een nog meer, niet geregistreerde uitval. Op 1 mei 2018 zal de teller zeker een record aan dode grote grazers laten zien, geschoten maar ook verhongerd. Overigens, bestandsbeheer d.m.v. afschot is op dit moment de enige, volledig legitieme methode en wordt ook in de rest van de wereld toegepast.
- Zoals gezegd is bij het hands off beheer de mortaliteit de laatste zeven jaar gemiddeld 1100 dieren per jaar. Stel dat men actief gaat beheren en afsprekt om een voorjaarstand van 750 dieren te houden, dan is het nodige afschot ongeveer 250 dieren per jaar. Wat is diervriendelijker; ieder jaar weer meer dan 1100 verhongerende dieren in zachte winters af te schieten of 250 dieren in de herfst te selecteren voor afschot en die in de menselijke voedselketen kunnen worden opgenomen? Met deze actieve beheermethode is er ook rust in het gebied als de dieren in de winter in de 'spaarstand' staan.
- SBB kan als grondeigenaar vandaag nog een vergunning aanvragen voor het reduceren van het aantal grote grazers in de OVP tot het gewenste aantal met de motivatie van: reanimatie van de biodiversiteit, behalen van Natura 2000 doelen en vergroten van dierenwelzijn. De Provincie Flevoland kan/zal deze aanvraag niet weigeren omdat de Natura 2000 doelen boven alles gaan. Maar: dan moet SBB wel willen!! Ook dit zal aangevochten worden maar is o.i. kansloos.
- Bij de openstelling van het gebied en de aanleg van paden voor bezoekers moet rekening worden gehouden dat er voldoende rust en voedselgebieden moeten zijn om de grote grazers te faciliteren. Met de huidige 5000 grazers in de zomer is dit praktisch onmogelijk.

Vraag 4. Welke goede voorbeelden van beheer grote grazers elders bekend kent u? Zijn elders (in Europa) best practices te noemen?

Antwoord:

Voor zover wij weten zijn er in geheel Europa geen voorbeelden te vinden van ingerasterde gebieden van omstreeks 2500 ha waar een 'hands off' beleid wordt gehandhaafd. In Polen zijn gebieden van 20.000 ha waar geen beheer wordt uitgevoerd omdat b.v. door de aanwezigheid van wolven en beren de wildstand in evenwicht is.

In Nederland was de Amsterdamse- Waterleiding-duinen een voorbeeld. Daar was door de Gemeente Amsterdam een beheer/afschotverbod ingesteld. Nadat in het gebied van 3500 ha, gedeeltelijk ingerasterd, de damhertenstand was uitgegroeid tot 4000 stuks met alle ellende van dien heeft de politiek eindelijk besloten dat er een beheerplan moest komen. Het besluit kwam tot stand doordat was aangetoond dat de Natura 2000 doelstellingen door dit beleid niet gehaald werden en dat de specifieke duin-biodiversiteit sterk achteruit was gegaan. Ook was er veel schade bij de bloembolkwekers in de omgeving. Het aanvechten van dit besluit bij de rechter door diverse organisaties had geen succes! Er wordt nu sinds twee jaar actief beheer toegepast.

Een ander voorbeeld in Nederland is het Nationaal Park de Hoge Veluwe. Dit gebied van 5400 ha, geheel ingerasterd, is een schoolvoorbeeld van een goed beheer, gericht op het vergroten van de biodiversiteit en het behalen van de Natura 2000 doelen. Wat vroeger een grote zandbak was is nu een prachtig Veluws landschap met mooie bossen, prachtige heidevelden en plassengebied. Met meer dan 500.000 betalende bezoekers is de Hoge Veluwe een gewilde trekpleister op de Veluwe. Een aantrekkelijk wegennet met fiets, wandel en ruiterspaden zorgen voor voldoende mogelijkheden om op verrassende wijze een ontmoeting te hebben met de grote grazers. En toch zijn er voldoende rustgebieden voor deze dieren. Ook hier wordt actief beheerd waardoor de flora alle kansen en mogelijkheden heeft. Dit Nationale Park heeft op 6 december 2017 een Europese prijs gewonnen voor de best beheerde biodiversiteit. Het park werd als winnaar gekozen uit driehonderd landgoederen in heel Europa, en is cruciaal voor het Europese Natura-2000 Netwerk. De 5.400 hectare bestaat uit veel verschillende leefomgevingen, met veel beschermde soorten.

Het politieke spel, de de Oostvaardersplassen en de grote grazers

- Bij de overdracht van het gebied naar SBB in 1996 werd zonder enig overleg het toegezegde "beheer naar draagkracht" omgezet naar het z.g. "Hands-off beheer". Hierdoor bleven de aantallen grote grazers groeien, waarbij door gebrek aan voedsel en beschutting binnen het afgerasterde gebied, het gebied werd kaal gegeten en er ieder jaar weer een steeds grotere wintersterfte ontstond. **Ook het geplande half open landschap werd door deze beleidsverandering omgezet in kaal 'open landschap'. Een medewerker van SBB is zelfs op deze metamorfose gepromoveerd.**
- Het is bijzonder storend dat zowel de Provincie als de staatssecretaris maar blijven melden dat: *Voor edelherten is in het Oostvaardersveld en een deel van het Hollandse Hout voor de korte termijn en deels voor middellange termijn extra beschutting gerealiseerd* (brief aan de Tweede Kamer van 3 juli 2015*). In genoemde gebieden kunnen tot nu toe (december 2017) geen herten komen, dus een pertinente onwaarheid!
- Ook meldt de Staatssecretaris in de zelfde brief aan de Tweede Kamer van 3 juli 2015, blz.10 dat: *De populaties hebben hun maximale omvang bereikt en zullen gemiddeld genomen afnemen.* Het is duidelijk te constateren dat de (najaars)populatie grote grazers niet afneemt (zie blauwe lijn fig.2) maar dat er een duidelijke verschuiving plaats vindt van 'minder' runderen naar 'meer' herten (zie blauwe lijn 2004/2005 en blauwe lijn 2016/2017, fig. 1). Vanaf 2010-2011 (ICMO2) tot de najaarstelling 2017 is de populatie grote grazers gegroeid met 32%. Dit ondanks alle voorspellingen van de beleidsmakers en de slechte winterhabitat binnen de OVP. De groei zit voor een groot deel in de hertenstand, deze is met 58% gegroeid.
- Op blz.11 laatste alinea schrijft de Staatssecretaris op 3 juli 2015 doelend op de opmerking van de BAC dat de reset van het moeras in 2017 niet mag leiden tot betreding van het moeras door de grote grazers: *Een sterke groei van de populaties grote grazers als gevolg van de moeras-reset is niet wenselijk en wordt ook niet aannemelijk geacht.* Verder: *Mocht desondanks het moeras door te hoge aantallen grote grazers worden betreden, dan zullen werende maatregelen worden opgenomen in het nog op te stellen uitvoeringsplan.* **Deze opmerking van staatssecretaris wordt in gegeven door het feit dat op de dieren die het moeras ingaan geen vroeg reactief beheer kan plaats vinden!** Met een brief op 21 juli 2017 aan de gedeputeerde van Flevoland heeft VhE gevraagd hoe men deze ongewenste moerasbetreding tegen wil gaan houden. Na diverse verzoeken voor een antwoord is de brief dan op 19 oktober 2017 eindelijk beantwoord met de mededeling dat Staatsbosbeheer ons verder kan informeren.
- SBB heeft VhE in het verleden laten weten dat zij geen vragen meer zal beantwoorden omdat: *'de antwoorden alleen maar tot meer vragen zal leiden'*. Een bijzondere manier van communicatie naar een belangenorganisatie, voorheen lid van het stakeholdersoverleg die de 3900 edelherten in de OVP vertegenwoordigt.

- De jaarrapportage 2016-2017 van SBB geeft in vergelijking met de jaarrapportage van 2011-2012 minder informatie over de situatie in de OVP. Zo wordt de voorjaarstand van de grote grazers niet meer aangegeven in absolute aantallen. Bij de herten wordt de verhouding mannelijke dieren, vrouwelijke dieren niet meer vermeld, de conditie van de geschoten dieren wordt verzwegen. Ook wordt de invloed van de zeer hoge vossenstand op de bodembroeders (Natura 2000) niet aangegeven.
- Het blijft een raadsel waarom SBB de voorjaaraantallen in de jaarrapportage aangeeft en niet de najaarstand van de grote grazers. De najaarstand is een vliegtuigtelling welke exacter is als de voorjaarstelling en geeft aan hoeveel gezonde dieren de winter ingaan. Hoe hoger de najaars aantallen des te groter is de wintersterfte.
- Het jarenlang gebruikte argument dat de grote grazers het gebied moeten openhouden voor de ganzen is een verkeerde voorspiegeling gebleken. De *echte* doelstelling van dit OVP-experiment is het aantonen dat:
Zonder menselijk ingrijpen een mooi, open, parkachtig landschap in de OVP te creëren, met eiken en essen en met minder herbivoren dan nu! (Perry Cornelissen, SBB, 2016).
 Na 25 jaar is er nog geen enkel teken dat deze doelstelling van dit experiment in de verste verte haalbaar is. Erger nog, de verdere verwijdering van deze doelstelling is in het hele gebied zichtbaar. Volgens de voorstanders van deze vorm van beheer (Frans Vera cs) kan het nog wel 25 jaar duren voordat dit enigszins zichtbaar wordt, het wachten is op een echt strenge winter om 70 tot 80 % van de grazers te laten sterven om daardoor een reset te krijgen! Door deze reset kan de flora zich herstellen en begint het hele 'spel' opnieuw. **Een experiment met dieren zonder vooraf beschreven doel, tussenrapportages en einddatum is o.i. verwerpelijk en dient direct beëindigd te worden!**
- SBB is geeft in principe altijd aan dat de oppervlakte van de OVP meer dan 6000 ha is, ook als het over de grote grazers gaat. In de folder uit 2014 waar uitleg wordt gegeven over het beleid van de grote grazers spreekt SBB zelfs over 7300 ha terwijl het maar 2300 ha is. (zie fig. 6 en fig. 7)

Conclusie

- Dat de doelstelling voor het uitzetten van de herten in de OVP tussentijds door een overheidsinstantie, zonder een maatschappelijke discussie in 1996 kan wordt aangepast is op zijn minst gezegd 'niet betrouwbaar'.
- In alle stukken, geproduceerd over de OVP wordt gesproken over 'het vergroten van het maatschappelijk draagvlak'. Na ICMOII heeft het Stakeholdersoverleg 4 jaar min of meer gefunctioneerd. Daarna werden deze deelnemende partijen, waaronder VhE afgedankt en niet meer als gesprekspartner erkend.
- De Staatssecretaris heeft in haar schrijven van 21 juli 2015 de Tweede Kamer verkeerde informatie gegeven.
- Ook de Provincie Flevoland geeft niet de juiste informatie over opengestelde gebieden waar geen grazers lopen.
- Het inrichten van het Oostvaardersveld als etalagegebied en de toekomstige openstelling van een gedeelte van de Hollandse Hout is een verspilling van geld gebleken en voldoet niet aan de oorspronkelijke eis en afspraken met de Staatssecretaris als schuilgelegenheid voor de grote grazers.
- Het resultaat van de uitvoering van het Natura2000 beheerplan als vogelrichtlijn gebied zal negatief zijn als er niets wordt gedaan aan de populatie van de grote grazers
- Nu, 12 jaar later heeft het gebied de zelfde afmetingen maar zijn de aantallen grazers veel hoger en de gesignaleerde problemen nog steeds niet opgelost. Sterker nog, de problemen zijn alleen maar verergerd voor de nu aanwezige 230 runderen, 1050 paarden en 3950 edelherten. Duidelijk is dat de Heckrunderen het op deze manier niet vol zullen houden. Daarnaast is het aantal edelherten meer dan verdubbeld t.o.v. 2004, maar gesteld kan worden dat de wintersterfte hoog is en er van alles mis is met de conditie en de populatieopbouw.

De 1400 leden van Vereniging het Edelhert wensen de commissieleden veel creativiteit en succes voor het verkrijgen van een goede en leefbare oplossing, in het bijzonder voor onze edelherten.

Jozef H.M. Linthorst
 Voorzitter VhE
 06 3044735
www.hetedelhert.nl

Bijlage:

1. Rapport: *De Oostvaardersplassen: een alternatief voorstel voor het (begrazings)beheer OVP*
2. Bijlage met foto's, grafieken en plattegronden
3. Rapporten en notities gemerkt met een* worden op 20 december aangeleverd op een USB stick

Foto 1

Praambult januari 2017. Op een struikje na is alles weg!

Foto 2

Praambult, februari 2005

Fig. 1 Grafiek met najaarstellingen, wintersterfte, voorjaarstellingen 2004/2005 t/m 2017/2018

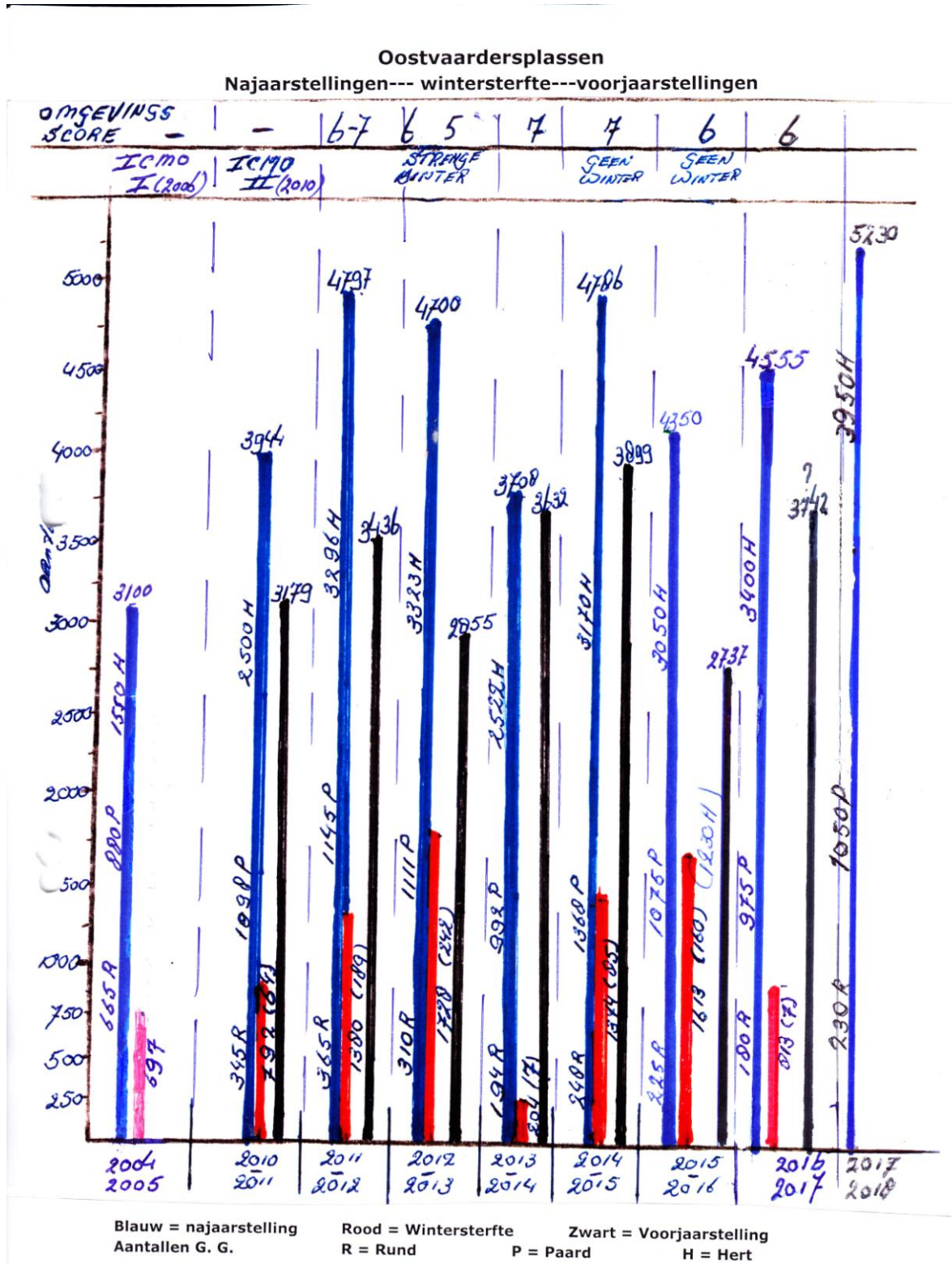

Fig. 2 grafiek najaarstelling (blauw), afschot (rood) en dood gevonden (groen)

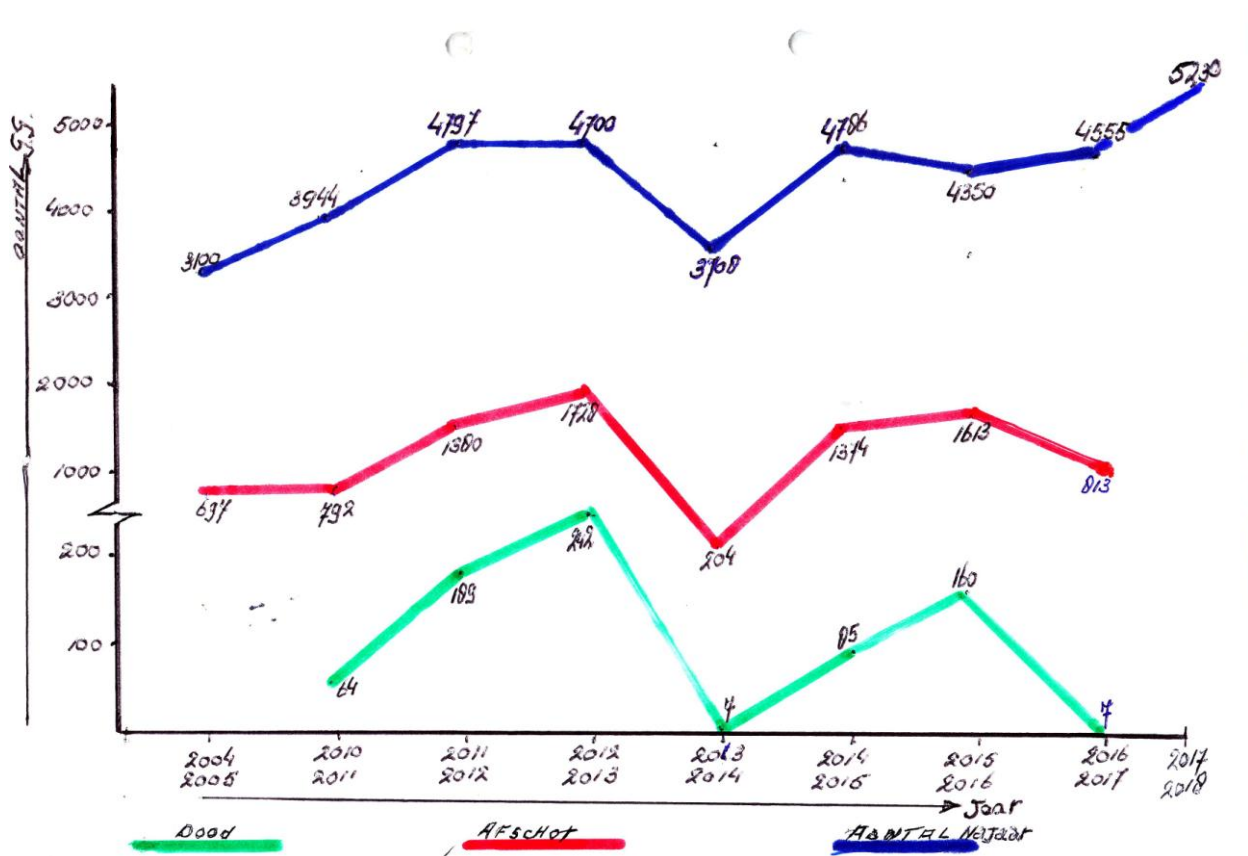

Foto 3

Afvoer van geschoten veulen met zwaar materieel, merrie kijkt toe. 15-02-2016

Foto 4

Voor de tweede keer geschild. 15-02-2016

Foto 5

Rechts buiten de OVP, links binnen de OVP. 15-02-2016

Fig. 6

De oostvaardersplassen, 6106 ha, kaart uit ICMO2 rapport.

Licht groen, Oostvaardersbos, Kotterbos en de Driehoek zijn de gebieden voor de grote grazers. Totaal 2334 ha

Fig. 7

"Grote grazers in de Oostvaardersplassen" Publicatie SBB, 2014

Tekst: Hoe zorgt Staatsbosbeheer voor de herten, wilde paarden en runderen? (kaart in de folder)
Werkelijk maar 2334 ha en geen 7329 ha zoals SBB aangeeft! De spoorlijn is niet zichtbaar.